

Esitys maksuttoman tontin osottamisesta Helsingin rakennettavalle taidemuseolle.

Helsingin

RAHATOIMIKAMARI

lokak. 4 p:nä 1910.

N:o 488.

Helsingin kaupunginvaltuustolle.

Sittenkun Keisarillisen Senaatin Kauppa- ja Teollisuustoimituskunta oli käsenyt Yleisten rakennusten ylihallituksen antaa selvityksen kysymyksestä, joka koskee erityisen talon rakennuttamista Suomen Taideyhdistyksen tarpeiksi sekä tontin hankkimista sille, on Ylihallitus herroille Kaupunginvaltuusmiehille osotetussa, Rahatoimikamariin jätetyssä kirjelmässä tiedustellut, olisiko Helsingin kaupunki halukas puheena olevaan tarkoitukseen luovuttamaan soveliaan tontin Hakasalmen huvila-alueelta Töölöstä.

Ennen asian käsittelyyn ryhtymistä on Rahatoimikamari katsonut tarpeelliseksi hankkia tarkempaa selvitystä aiasta ja siihen nähden pyytänyt Kaupunginasemakaavatoimikunnalta, Rakennuskonttorilta ja Puutarhalautakunnalta lausuntoa. Sittenkun kaikki mainitut viranomaiset ovat kirjelmässään tarkemmin esitetyistä syistä puoltaneet ehdotuksen epäämistä, mikäli koskee paikan luovuttamista suunniteltua taidemuseota varten, mutta yhtyneet Kaupunginasemakaavatoimikunnan esittämään ajatukseen, että mainitun museon tonttipaikaksi luovutettaisiin tarpeellinen ala sen mäen pääosasta, joka käsittää korttelit 401, 402 ja 403 kolmannessatoista kaupunginosassa, on Rahatoimikamari saanut Yleisten rakennusten ylihallitukselta kirjelmän, jossa ilmoitetaan että Ylihallituskin on voinut yhtyä kannattamaan ehdotettuja tontteja vastaisen taidemuseon paikaksi.

Siihen katsoen että museorakennukselle soveliaaseen paikkaan nähden on valinnut yksimielisyyttä, ja kun Rahatoimikamarikin on yksimielisesti voinut kannattaa tehtyä ehdotusta, määräsi Rakatoimikamari allekirjoittaneen Gripenbergin sekä Kamarin jäsenen Lennart Cajanderin ja kaupungingeodeetti W. O. Lillen toimittamaan katselmuksen ja arvion paikalla. Tämän johdosta syntyneestä katselmuskirjasta käy selville, että katseluumiehet ovat tonttien asemaan ja maaperän laatuun nähden panneet maa-alueelle, jonka asema ja suuruus tarkemmin käy selville myötäliitetystä pohjapiirroksesta, keskiarvoksi 80 markkaa neliömetriltä, jonka arvion mukaan alue, kun sen ala on 6,000 neliömetriä, olisi 480,000 markan arvoinen.

Tämän alueen lisäksi, johon etusijassa sijoitettaisiin ehdotettu taidemuseo, mutta jonka melkoinen ala myös tarjoisi tilaisuutta museon laajentamiseen taikka toisen rakennuksen teettämiseen jotakin samanlaatuista tarkoitusta varten, olisi Kaupungin-
asemakaavatoimikunnan ehdotuksen mukaisesti ja jotta puheena olevat korttelit voitaisiin järjestää kauneusaistin ja rakennustaiteen vaatimusten mukaisesti, noin 11,400 neliömetrin laajuinen ala varattava istutuksille taikka julkisille rakennuksille. Voisi tosin näyttää siltä, kuin kaupunginviranomaiset, jotka jo ovat taidetarkoituksiin varanneet viereisen ja kalliin maa-alan, nimittäin korttelin N:o 198 neljännessä kaupunginosassa, olisivat tehneet kaikki mitä niiltä tässä kohdin voidaan vaatia. Mutta tässä on huomattava, että nyt puheena oleva tarkoitus ei ole samanlaatuinen kuin ne, joita varten kortteli N:o 198 on varattu. Toisessa tapauksessa on kysymys valtion taidemuseon rakentamisesta näyttelysalineen, taidekokoelmineen ja tarpeellisine hnoneistoineen taideyhdistyksen tarpeiksi, toisessa tapauksessa taas erinäisten yhdistysten suunnittelema yhteinen konsertti- ja taidepalatsi.

Tässä on siis kysymyksessä melkoinen summa, millä kaupunki edistäisi uuden taidemuseon aikaansaamista pääkaupunkiin. Mutta tässä lienee huomioonotettava, että tämä avustus tapahtuisi tarpeellisen maa-alueen luovutuksena eikä siis vaatisi välittömiä menoja kaupungin puolelta. Niinikään on se seikka otettava huomioon, että puheena olevaa aluetta tuskin voitaisiin luovuttaa yksityisen rakennustoiminnan käytettäväksi ja että siis kaupungin täytyisi joko itse sinne rakennuttaa julkisia rakennuksia taikka myös maksutta luovuttaa alue taikka osia siitä yleisiin tarkoituksiin. Jos kysymys koskisi niin laajan maa-alueen kuin tässä puheena olevan luovuttamista jostakin osasta kaupunkia, missä kaupunki omistaisi ja voisi omiin tarkoituksiinsa käyttää vain harvalukuisia tontteja, olisi asia toinen ja kaupungin oman edun ja parhaan tarpeellinen huomioonottaminen ehkä vaatisi kaupunginviranomaisia asettumaan epäavalle kannalle ehdotukseen nähden. Mutta Töölön kaupunginosassa, missä toistaiseksi ainoastaan harvalukuisia kortteleja on tasoitettu ja tontteja yksityisiin tarpeisiin myyty, on kaupungilla laaja mahdollisuus tulevaisuutta silmällä pitäen omiin tarpeisiinsa varata lukuisampia taikka harvalukuisempia tontteja aivan eri osissa noita laajoja 13 ja 14 kaupunginosaa. Rahatoimikamarista näyttää siltä, kuin tulisi kaupunginviranomaisten empimättä hyväksyä tehty ehdotus sekä suostumalla Yleisten rakennusten ylihallituksen esitykseen ja Kaupunginasemakaavatoimikunnan ehdotukseen edistää asian onnellista ratkaisua. Maamme pääkaupunkia, johon uusi taidemuseo rakennettaisiin ja joka täten epäilemättä jälleen saisi suursuuntaisen julkisen rakennuksen kaunistukseksi, täytyy pitää itselleen ja maallemme velvollisena tekemään tuntuviakin uhrauksia koko maallemme näin tärkeän yrityksen toteuttamiseksi.

Mutta jos Helsingin kaupunki siten lähes puolella miljoonalla markalla kannattaisi yritystä, olisi varsin oikein ja kohtuullista, että kaupunki maanluovutukseen liittäisi eräitä ehtoja. Etusijassa olisi siihen nähden pantava ehdoksi että, kun kaupunki maksutta luovuttaa koko tuon alueen Suomen valtiovarastolle, tämä alue myös

on käytettävä taidemuseon ja sen yhteydessä olevain rakennusyritysten tarpeisiin, vaan ei millään ehdolla muihin tarkoituksiin, sekä että ellei tätä ehtoa vastaisuudessa täytetä, nautintaoikeus koko maa-alueeseen palautuu kaupungille. Niinikään olisi tämän luovutuksen ehdoksi kaupungin puolelta pantava, että paikalla on ennen 1913 vuoden päättymistä ryhdyttävä työhön, muussa tapauksessa kaupunki on oikeutettu saamaan maa-alueen takaisin. Sen ohella ja ennenkuin kaupunginasemakaavan muutokselle on saatu vahvistus sekä voidaan saada selville, kuinka suuria tasoitus- ja istutustöitä täällä olisi toimitettava, ei kaupungin tulisi maksutta ottaa teettääkseen mitään istutus-, tasoitus- taikka kanavoimistöitä, vaan luovuttaa maa-alue siinä kunnossa, missä se nykyään on, mutta sitä vastoin panna ehdoksi että museotontin kumpaisellakin puolella olevat katualueet, jotka yhteensä käsittävät 3,800 neliömetrin alan, tasoitetaan valtiovaraston kustannuksella. Sen johdosta että Ainonkatu ja osa Poikkikatua jo on tasoitettu ja kanavoitu, voi valtiovarasto ryhtyä museorakennusta teettämään olematta siinä kohden tarpeen erityisiä toimeenpiteitä kaupunginviranomaisten puolelta.

Jos Kaupunginvaltuusto hyväksyy nämä ehdotukset, annettanee sen ohella Kaupunginasemakaavatoimikunnan tehtäväksi, sittenkun yleisten rakennusten Ylihallitus on Toimikunnan käytettäväksi antanut alueen rakennuttamista tarkoittavat tarpeelliset pohjapiirrokset, valmistaa ja Rahatoimikamarille antaa ehdotus sen suuntaiseksi kaupunginasemakaavan muutokseksi, kuin edellä mainittu päätös sisältää.

Edellä lausuttuun katsoen saa Rahatoimikamari kunnioittaen ehdottaa, että Kaupunginvaltuusto päättäisi vastauskirjelmässä Yleisten rakennusten ylihallitukselle ilmoittaa

että Helsingin kaupunki suostuu Suomen valtiovarastolle maksutta luovuttamaan käyttöoikeuden noin 6,000 neliömetrin laajuiseen alueeseen kolmannentoista kaupunginosan korttelien 401, 402 ja 403 käsittämältä mäeltä seuraavilla ehdoilla:

1) alueelle saa rakentaa taidemuseon ja sen yhteydessä mahdollisesti olevia muita rakennuksia, jota vastoin aluetta ei saa millään ehdolla käyttää muihin tarkoituksiin;

2) museon rakennustyöt on aloitettava ennen 1913 vuoden päättymistä, sen uhalla että tontin käyttöoikeus muussa tapauksessa palautuu kaupungille;

3) valtiovarasto sitoutuu kustantamaan museorakennusta varten tarpeelliset tasoitus-, istutus- ja kanavoimistyt.

Tämän lisäksi lienee Kaupunginvaltuuston päätettävä

jättää Kaupunginasemakaavatoimikunnan tehtäväksi vastedes laatia ja antaa ehdotus tästä johtuvaksi kaupunginasemakaavan muutokseksi.

Läheteksi kirjat palautuvat tämän mukaan.

Rahatoimikamarin puolesta:

Alexis Gripenberg.

Georg Estlander.

*Liite I.***SUOMEN****YLEISTEN RAKENNUSTEN
YLIHALLITUS.***Helsingissä,**huhtik. 2 p:nä 1910.**Helsingin Kaupunginvaltuustolle.*

Sittenkun Keisarillisen Suomen Senaatin Kauppa- ja Teollisuustoimituskunta oli käkenyt tämän Ylihallituksen antaa selvityksen kysymyksestä, joka koskee erityisen talon rakentamista Suomen Taideyhdistyksen tarpeiksi ja tontin hankkimista sitä varten, on yliarkkitehti Jac. Ahrenberg, jonka valmisteltavaksi puheena oleva asia jätettiin, Ylihallitukselle osotetussa virkakirjelmässä ehdottanut, että vastaisen taidemuseon paikaksi olisi siitä osasta Töölön puistoa, jossa nyt on Hakasalmen huvila, hankittava niin suuri osa, että siihen voitaisiin teettää lattia-alaltaan 1,860 m² suuruinen rakennus.

Tämän johdosta saa Ylihallitus, joka on yhtynyt yliarkkitehti Ahrenbergin ehdotukseen mitä aiotun uutisrakennuksen paikkaan tulee, myötäliittäen lyhennysotteen yliarkkitehti Ahrenbergin edellä mainitusta kirjelmästä, Suomen Taideyhdistyksen ja Suomen Taideteollisuusyhdistyksen lausunnot jäljennöksinä ja lyhennysotteina, lyhennysotteen lääketieteenlisensiaatti H. F. Antellin testamentista Suomen kansalle sekä ehdotuksen ohjelmaksi vastaisen taidemuseon rakennuspiirustuskilpailua varten, kunnioittaen pyytää herroja Kaupunginvaltuusmiehiä käsiteltäväksi ottamaan kysymyksen, olisiko Helsingin kaupunki halukas puheena olevaan tarkoitukseen luovuttamaan tarpeellisen tonttipaikan Hakasalmen huvilan alueelta Töölössä.

T. H. Granstedt.*H. Lühr.*

HELSINGIN KAUPUNGIN
ASEMAKAAVATOIMIKUNTA.

Liite II.

Helsingissä,

toukokuun 6 p:nä 1910.

Helsingin Rahatoimikamarille.

N:o 17.

Sittenkun Rahatoimikamari oli lähetteessä huhtikuun 28 päivästä pyytännyt Kaupungin asemakaavatoimikunnan lausuntoa Yleisten rakennusten ylihallituksen esityksestä että Helsingin kaupunki luovuttaisi vastaiselle taidemuseolle tarpeellisen tonttipaikan Hakasalmen huvilan alueelta Töölöstä, saa Toimikunta kunnioittaen antaa seuraavan lausunnon:

Samoista syistä, joita ammattiviranomaiset ovat esittäneet, pitää Asemakaavatoimikuntakin ehdotettua paikkaa, sen johdosta että se sijaitsee likellä kansallismuseota ja kaupungin keskustaa ja sen valaistusolotkin ovat edulliset, erittäin soveliaana mainittuun tarkoitukseen, jota paitsi Toimikunta on sitä mieltä, että tämänlaatuinen rakennus epäilemättä olisi oleva kaunistuksena sekä puistolle että viereiselle kaupunginosalle. Mutta koska täytyy edellyttää, että rakennus taidekokoelmain lisääntyessä on vaativa tuntuvasti avaramman alan kuin mitä nyt alussa on ajateltu, ja siis täytyisi valmistautua edelleen luovuttamaan osia puistosta, joka jo nyt on kenties enemmän kuin mikään muu kaupungin tämänlaatuinen laitos yleisön käyttämä ja joka vastaisuudessa lienee tänne kasvavan suuren kaupunginosan pienimpiä, ja koska edelleen käynee tarpeelliseksi Hakasalmen halki tehdä tie, joka, yhdistäen viertotien Töölönlahden rantaan ja johtaen edelleen itäisiin kaupunginosiin, korkeusolojen ja yleisen tasoittelusuunnitelman johdosta muuten olisi tehtävä juuri siihen kohtaan, mikä vastedes tarvittaisiin museon rakennuksia varten, niin ei Toimikunta voi kaupungin asemakaavaa silmällä pitäen ehdottomasti puoltaa puheena olevan rakennuksen sijoittamista tänne. Museon sijoittamisesta Hakasalmeeen olisi kaiketi myös oleva seurauksena, että kaupungin omistama n. s. Karamsinin huvila täytyisi poistaa, vaikka tämä huvila, paitsi että sillä on jonkunlaista historiallista arvoa ja se rakennustaiteelliselta kannalta katsottuna hyvin täyttää paikkansa, voitaisiin käyttää kunnalle hyödylliseen tarkoitukseen.

Kun Toimikunta kuitenkin on sitä mieltä, että kaupunkia joka tapauksessa täytyy pitää velvollisena, mikäli sen voimissa on, kannattamaan niitä pyrintöjä, joiden tarkoituksena on saada maamme pääkaupunkiin perustetuksi niin tärkeä laitos kuin nyt

on puheena, on Toimikunta koettanut löytää toisen museolle sopivan paikan. Komitea on tähän nähden lähinnä tullut ajatelleeksi kohta kansallismuseon tontin eteläpuolella L. Viertotien vierellä sijaitsevaa mäkeä, joka kaupunginasemakaavassa käsittää korttelit 401, 402 ja 403 ja josta toistaiseksi ainoastaan yksi tontti (Nervanderin- ja P. Rautatienkadun kulmauksesta) on myyty. Toimikunta on tosin aikaisemmin antanut ehdotuksen näiden korttelien uudestijärjestämiseksi ja silloin arvellut, että tänne julkisten rakennusten ohella myös varattaisiin tilaa joillekuille yksityisille tonteille. Kun kuitenkin koko mainittujen korttelien täyttämä ala sijaitsee korkealla paikalla ja esiintyy erittäin vallitsevana rakennustaiteellisena keskustana itse Töölön kaupunginosan suulla, on Toimikunnan mielestä kieltämättä täysin perusteltua, että koko tämä alue käytetään siten, että se pysytetään pääasiallisesti yleisölle avoimena paikana, minkätähden Toimikunta ehdottaa tämän mäen luovutettavaksi taidemuseorakennusta varten. Toimikunta ei nimittäin voi pitää niitä kustannuksia, jotka jo on käytetty mainittujen korttelien järjestämiseen johtamalla katu alueen poikki, niin huomattavina, että alueen käyttäminen suurimmaksi osaksi asuntotarkoituksiin sen kautta olisi lopullisesti ratkaistu. Kun Toimikunnan tiedossa on, että paitsi nyt puheena olevaa rakennusta vastaisuudessa lienee tarpeen paikka taideteollisuus- ja teollisuusmuseolle, on Toimikunta arvellut että se osa mäkeä, jota ei käytetä taidemuseon ja sen vastaisten lisärakennusten tarpeisiin, olisi varattava esim. tämänlaatuista julkista rakennusta varten.

Sellaista useinmainitun alueen käyttämistä vastaan, jota nyt on ehdotettu, huomautettanee että kaupungille siten koituisi suuria kustannuksia teiden ja istutusten laittamisesta tänne, mutta Toimikunta pyytää tähän nähden mainita että kaupungilla olisi tuollaiset tasoitusvelvollisuudet siinäkin tapauksessa, että alue käytettäisiin aikaisemmin ajotulla tavalla. Koko kaupunginosalle tulisi suurta etua siitä, että museo sijoitettaisiin tänne, kun tämä paikka, joka muutoin ainoastaan vähitellen voitaisiin järjestää eheäksi kokonaisuudeksi, suurten museoryhmäin valmistuttua yhtäkkiä esiintyisi pääasialliseen tarkoitukseensa kokonaan käytettynä alueena.

Kun nyt suunnitellun paikan yksityiskohtaista jaoitusta ei käyne esittäminen, ennenkuin ehdotettu kilpailu on ratkaissut museon ulkoasun ja pohjapiirrokset, ei Toimikunta ole katsonut voivansa asian nykyisessä vaiheessa ollen valmistaa kortteleita 401—403 varten uutta lopullista järjestelyehdotusta, mutta myötilitetään tähän luonnos, joka periaatteellisesti näyttää, miten Toimikunta on ajatellut museon sijoitettavaksi.

Sen nojalla mitä tässä edellä on lausuttu, saa Toimikunta kunnioittaen ehdottaa, että Rahatoimikamari Kaupunginvaltuustolle esittäisi, että vastaisen taidemuseon tonttipaikaksi luovutettaisiin pääosa korttelien 401, 402 ja 403 käsittämää mäkeä. Jos Kaupunginvaltuusto niiden kustannusten tähden, joita rakennuksen sijoittaminen tänne tuottaisi, ei myöntyisi tähän ehdotukseen, niin on Toimikunta puolestaan sitä

mieltä, että niistä haitoista huolimatta, joita Toimikunta edellä on huomauttanut kaupunginasemakaavaa silmälläpitäen, paikka Hakaniemen puistosta olisi siinä tapauksessa varattava museolle.

Lähteasiakirjat palautuvat tämän mukana.

Kaupunginasemakaavatoimikunnan puolesta:

Armas Lindgren.

Bertel Jung.

HELSINGIN KAUPUNGIN
RAKENNUSKONTTORI

— ♦ —
Helsingissä,

toukokuun 11 p:nä 1910.

N:o 90.

Liite III.

Helsingin Rahatoimikamarille.

Rakennuskonttori, jonka lausuntoa on vaadittu Suomen Yleisten rakennusten ylihallituksen Kaupunginvaltuustolle tekemästä esityksestä että kaupunki Hakasalmen huvila-alueelta luovuttaisi tarpeellisen paikan taidemuseon rakentamiseksi sinne, saa kunnioittaen ilmoittaa kaikin puolin yhtyvänsä Kaupunginasemakaavatoimikunnan kaupunginasemakaava kannalta lausumiin arveluihin mitä tulee puheena olevan museon sijoittamiseen Hakasalmen puistoon, minkätähden ja kun ei Konttorikaan puolestaan voi ehdottaa muuta tarkoitukseen soveliasta paikkaa, kuin minkä Kaupunginasemakaavatoimikunta on kortteleissa 401 ja 403 maininnut, Rakennuskonttori yhtyy mainitun Toimikunnan tekemään ehdotukseen.

Mitä taas tulee vastamainitun ehdotuksen toteuttamisesta kaupungille koituviin kustannuksiin, on huomattava, että ne varmastikaan eivät ole suuremmat kuin siinä tapauksessa että korttelien 401 ja 403 alue järjestettäisiin sillä tavoin kuin Kaupunginasemakaavatoimikunta on aikaisemmin laatimassaan suunnitelmassa puoltanut, koska nyt tehdyn ehdotuksen mukaan alueen vapaat osat on aijottu järjestää puistoksi, jota vastoin paikka entisen ehdotuksen mukaan jaettaisiin leveisiin katuihin ja avariin yleisiin paikkoihin, joiden järjestämiskustannukset nousisivat ainakin samaan,

noin 70,000 markan määrään, joksi Konttori on likimäärin arvioinut kustannukset paikan varustamisesta istutuksilla, portailla y. m. Kaupunginasemakaavatoimikunnan nyt tekemän ehdotuksen mukaisesti.

Viimeksi mainittu summa tuntuu tosin suurelta, mutta tähän on huomautettava, ettei taidemuseon sijoittaminen Hakaniemen puistoon kävisi kaupungille sen halvemmaksi. Sillä paitsi että siinä tapauksessa Karamsinin huvila, jonka arvo lienee noin 70,000 markkaa, täytyisi poistaa, on muistettava, että se osa Hakasalmen puistoa, joka olisi oleva taidemuseon lähimpänä ympäristönä, epäilemättä täytyisi varustaa leveillä ajoteilla ja ensiluokkaisilla istutuksilla, jommoisia ei puheena olevassa puistossa muutoin liene tarpeen ja jotka siis huomattavasti lisäisivät koko puiston järjestämiskustannuksia.

Läheteksiakirjat palautuvat tämän mukana.

G. Idström.

Liite IV.

HELSINGIN KAUPUNGIN PUUTARHALAUTAKUNTA

Toukokuun 26 p:nä 1910.

Rahatoimikamarille.

N:o 34.

Vaadituksi lausunnoksi kysymyksestä, joka koskee aiotun taidemuseon sijoittamista Hakasalmen puiston alueelle, saa Puutarhalautakunta kunnioittaen esittää seuraavaa:

Puutarhalautakunta puolestaan yhtyy siihen lausuntoon, jonka Kaupunginasemakaavatoimikunta on puheena olevasta asiasta antanut ja siis hyväksyy ehdotuksen vastaisen museon sijoittamisesta kortteleihin 401 ja 403. Museon sijoittamista Hakasalmen puistoon vastustaa etusijassa paikan erittäin niukka ala sekä vaikeus tilan saamiseen vastaisille laajennuksille. Kuten myötäliitetystä, kaupunginpuutarhurin valmistamasta karttaluonnoksessa käy selville, olisi se liikenneväyläin järjestelmä, joka Eläintarhan ja sitä ympäröiväin alueitten suunnitelmanmukaista järjestämistä tarkoittavan ehdotuksen mukaan tulisi laitettavaksi lehtokujain yhteyteen Töölönlahden rannoille, jo sinänsä tuntuvasti vähentävä puiston alaa ja kaikilta

tahoilta paljon supistavaa paikkaa. Museon laajentaminen etelään ja itään valtion-rautateiden aluetta kohti ei voi tulla kysymykseen, ja pohjoispuolella maa niinikään suuren viettävyytensä johdosta on sangen epäsoveliaista lisärakennukselle.

Edelleen sopii huomauttaa, että valtionrautateitten tavarapiha „vaunustoineen“ ja varastosuojineen ei suinkaan ole miellyttävä taidemuseon edusta. Mahdotonta ei myöskään ole, että rautatiehallinto vastaisuudessa sijoittaa puiston puoleiselle rajalle rumentavia rakennuksia, jotka eivät ainoastaan peittäisi näköalaa museorakennusta päin, vaan mahdollisesti myös vaikuttaisivat epäedullisesti paikan valaistusoloihin.

Lopuksi ei Puutarhalautakunta pieteettisyyistä voi yhtyä ehdotukseen että kaupungin kauniimpia ja puhdastyyлисimpiä rakennuksia, ent. Karamsinin huvila, revittäisiin. Itse rakennuksen ohella täytyisi myös suuri joukko sitä ympäröiviä puita ja pensaita — koko puiston kauniimmat — uhrata, siinä tapauksessa että museorakennus teetetään tälle paikalle.

Epäilemättä olisi suureksi voitoksi Helsingin kaupungille, jos Hakasalmen puisto voitaisiin käyttää nykyisessä laajuudessaan ja museo sen sijaan sijoittaa ehdotettuihin Töölön kaupunginosan kortteleihin. Kun täytyy edellyttää, että tämä alue kokonaisuudessaan pannaan kuntoon valtiovaraston kustannuksella, saisi kaupunki siten uuden ja verratan laajan istutuksen tarvitsematta kustantaa sen laittamista ja kunnossapitoa. Muiden likeisten julkisten rakennusten yhteydessä muodostaisi museo siihen kuuluvine laitoksineen tällä paikalla sopuuhaisen kokonaisuuden ja suuri-piirteisen tulokohdan Töölön kaupunginosaan.

Lähetesiakirjat palautuvat tämän mukana.

Puutarhalautakunnan puolesta:

R. E. Westerlund.

John Ugglä.

~Karta~

öfver plats för föreslaget konst-
museum i kv. N^{rs} 404, 402 o. 403
i 13^e stadsdelen.

~Kartta~

ehdotetun taidemuseon pai-
kasta kortteleilla N^{rs} 404, 402 ja 403
13^{ns} kaupunginosassa.

